

Fullmäktige 21.11.2022 § 145

§ 145

Motion om en kultur- och välfärdscoordinator som skapar mångsidiga nätverk mellan människor, sammanslutningar, Västra Nylands välfärdsområde och målen i Berättelsen om Esbo

Beredning och upplysningar:
Kasvi Tiina
Tommila Susanna
fornamn.efternamn@esbo.fi
Växel 09 816 21

Förslag

Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Kaisa Alaviiris m.fl. motion 13.6.2022 om en kultur- och välfärdscoordinator som skapar mångsidiga nätverk mellan människor, sammanslutningar, Västra Nylands välfärdsområde och målen i Berättelsen om Esbo samt konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Kaisa Alaviiri och 20 andra ledamöter lämnade 13.6.2022 in en motion om en kultur- och välfärdscoordinator som har som uppgift att bygga mångsidiga nätverk mellan människor, sammanslutningar, Västra Nylands välfärdsområde och målen i Berättelsen om Esbo.

Målet med motionen är att trygga, stärka och utveckla existerande och fungerande verksamhetsmodeller och samarbete med kulturaktörer i Esbo i samarbete inom hela välfärdsområdet.

Svaret har beretts vid resultatenheten för kultur. Kultur- och välfärdstjänsterna genomförs i Esbo även i fortsättningen i multiprofessionellt och omfattande samarbete. Med de nuvarande uppgiftsbeskrivningarna och personalresurserna går det inte att anställa en person som ansvarar för kultur- och välfärdscoordineringen, utan det behövs tilläggsresurser.

Kommunen främjar invånarnas välfärd

Enligt 1 § i kommunallagen ska kommunen främja sina invånares välfärd. Kommunens tjänster för invånarna är inte åtskilda, utan de bildar tillsammans lösningar för en fungerande vardag och förutsättningar för ett smidigt liv. Kommunen möjliggör att människor med olika bakgrund har lika möjligheter till ett gott liv.

I Esbo svarar resultatområdet för livskraft för stärkandet av stadens livskraft, konkurrenskraft och dragningskraft. Dessutom främjar det kommuninvånarnas och kundernas välfärd, samhörighet och delaktighet i samarbete med sektorerna och partner. Resultatenheten för näringar

och sysselsättning, resultatenheten för kultur samt resultatenheten för idrott främjar som helhet invånarnas välfärd samt företagets och sammanslutningarnas väl i Esbo.

Resultatenheten för näringar och sysselsättning svarar för utveckling av stadens livskraft och konkurrenskraft och för tillhörande partnerskap, innovationsekosystem, evenemangsfunktioner och stadsmarknadsföring, för ordnandet och utvecklingen av stadens sysselsättningstjänster, både ur arbetssökandenas och ur arbetsgivarnas synvinkel, samt för utvecklingen och koordineringen av företagstjänster i nätverk.

Resultatenheten för kultur svarar för stadens kulturutbud och kulturprofil och producerar de fritidstjänster som enheten ansvarar för. Dessutom svarar enheten för anordnande och utveckling av lokala tjänster samt för koordinering av samarbetet med det övriga resultatområdet samt med stadens sektorer och samarbetspartner.

Resultatenheten för idrott främjar i samarbete med olika aktörer idrott och motion bland invånarna. Idrott hör till den kommunala basservicen och i Esbo ordnar idrottstjänsterna motion och idrott som främjar hälsa och välbefinnande för invånare i olika åldrar.

Konst och kultur främjar invånarnas välfärd

Kommunerna ansvarar för basservice inom kulturen. Kulturen har en stor betydelse för kommunens livskraft och invånarnas välfärd. Bibliotekstjänster främjar invånarnas lika möjligheter till information, läsoplevelser, kompetensutveckling och medborgarverksamhet. Tjänster erbjuds också i invånarnas hem och på anstalter och omfattande samarbete bedrivs med småbarnspedagogiken och utbildningen.

I motionen lyfts fram att omfattande internationellt och nationellt forskningsdata stöder utnyttjandet av konst och kultur i förebyggande och behandling av sjukdomar och hälsoproblem. I främjande av kulturell välfärd betonas målinriktat, sektorsövergripande och långsiktigt samarbete mellan olika aktörer. Goda och tillgängliga kulturtjänster upprätthåller och stöder välfärd och hälsa. Förebyggande verksamhet består av bland annat omfattande och verkningsfull konstfostran samt konst och kultur som hobby och verksamhet som styr till dessa samt av riktat och uppsökande kulturarbete. I kulturtjänsterna och vid utvecklingen av dem utnyttjas all aktuell information om kulturell välfärd.

I motionen framförs att konst och konstfostran för barn och unga har konstaterats ha många slags verkningar på välbefinnandet: bland annat har inlärningsfärdigheterna stärkts och beteendeproblem minskat. Det finns starka empiriska bevis på att konstfostran har gynnsamma effekter på inlärningen, välmåendet och sociala färdigheter. En högklassig konstfostran stärker skolfärdigheterna, identitetsarbetet, självkänslan och framför allt bemötandet av andra. Användningen av kulturtjänster och kultur som hobbyverksamhet har samband med upplevelsen av ett gott hälsotillstånd, god livskvalitet samt låg ångest och depression. Konst som hobby möjliggör ett mänskligt bemötande. Med hjälp av konst och kultur löser man utmaningar som hänför sig till livskvalitet, meningsfullhet, ensamhet eller hopp.

Ovan nämnda observationer och forskningsrön har stått i centrum för utvecklingen av kulturtjänsterna i Esbo. Esbo stad erbjuder mångsidiga kultur- och konsttjänster som har som särskilt mål att främja invånarnas välfärd. Kulturspaning är en verksamhetsmodell med hjälp av vilken kulturen förs till småbarnspedagogiken. Kulturspaningen omfattar alla

3–5-åringar på stadens daghem. Kultur- och motionsstigen KULPS är för skolelever. Målet är att främja jämlikhet mellan eleverna och utveckla användningen av kultur- och idrottstjänster i undervisningen. KULPS erbjuder förskole- och grundskoleleverna kultur och idrott mitt under skoldagen och som en del av undervisningen. KULPS består av tre stigar: kulturstigen, biblioteksstigen och motionsstigen. KULPS är gratis för skolorna. KULPS genomförs i samarbete mellan finsk utbildning, finsk småbarnspedagogik, Svenska bildningstjänster, kulturenheten och idrottstjänsterna.

Inom verksamhetsmodellen Hobbystigen i Esbo eftersträvas en tydlig väg till en meningsfull hobby för alla barn och unga i Esbo, oberoende av deras utgångspunkter. För att öka tillgängligheten till hobbyer har man med hjälp av projektfinansiering från staten ökat antalet populära avgiftsfria hobbyer för barn och unga, utvecklat uppsökande hobbyverksamhet och beaktande av grupper med särskilda behov samt förenhetligt kommunikationen om olika hobbyalternativ. Tjänster inom Hobbystigen i Esbo tillhandahålls i samarbete med ett omfattande samarbets- och partnersätverk.

Tjänster inom främjande av kulturell välfärd och vårdreformen

Kulturell välfärd ingår också i vårdreformen som en del av främjandet av välfärd, hälsa och delaktighet för människor i alla åldrar. Man håller på att skapa fungerande strukturer och verksamhetsmodeller för samarbete inom främjande av kulturell välfärd mellan stadens kulturtjänster, biblioteket, olika organisationer, konstinstitutioner och välfärdsområdet samt verksamhetsmodeller för servicehänvisning från social- och hälsovården till kulturverksamheten.

Det är viktigt att arbetet inom främjande av kulturell välfärd återuppbyggs till en fungerande helhet vid den kommande omställningen. Det ska reserveras tillräckligt med tid och också resurser för att bygga upp samarbetet. I Esbo har man tillämpat verksamhetsmodeller som främjar kulturell välfärd och diskussioner om hur dessa ska fortsätta i Västra Nylands välfärdsområde ska föras i den nya verksamhetsmiljön. Samarbetet är multiprofessionellt, eftersom kultur- och välfärdstjänsterna ingår i flera anställdas arbete.

Esbo har bland annat tillämpat konceptet Kulturkedjan, som har fört kulturupplevelser till vårdhem och servicecentraler för äldre. För dem som befinner sig i en svår ekonomisk situation finns kortet Kaikukortti. Med Kaikukortti kan man skaffa gratis inträdesbiljetter till teater, konserter och festivaler. Kortet är personligt och det kostar ingenting. Med Västra Nylands välfärdsområde har man helt preliminärt förhandlat om arbetsfördelningen och samarbetet i fortsättningen, till exempel i fråga om verksamheten kring Kaikukortti. Det är viktigt att välfärdsområdet även i fortsättningen tryggar en jämlik rätt för dessa människor som befinner sig i en särskilt sårbar situation att delta i kulturlivet, och också för dem som omfattas av långvarig vård och som inte kan ta sig till tjänsterna.

I Esbo har kulturell välfärd främjats genom anskaffning av offentlig konst. Det senaste exemplet på detta är familjecentret i Esbo centrum. Staden beställde konsthelheten till familjecentret av EMMA – Esbo moderna konstmuseum. Med hjälp av konst strävar man efter att ge glädje åt dem som utträttat ärenden och arbetar i lokalerna. Den helhet som EMMA kuraterat innehåller flera verk ur Saastamoinenstiftelsens samling. EMMA:s största helhet av offentligt placerad konst finns på Esbo sjukhus. På servicehusen finns verk ur Esbo stads samling. EMMA har ansvarat för skötseln av Esbo stads konstsamling och för anskaffningen av verk sedan 2002. Inverkan av visuell och inkluderande

konst på välmåendet är välkänd. Det är viktigt att föra en konstruktiv dialog om samarbetet kring samlingarna och arbetsfördelningen med välfärdsområdet. I fortsättningen borde offentlig konstupphandling ingå i nybyggnad och ombyggnad inom social- och hälsovården i välfärdsområdena.

I serviceområdena inom resultatområdet för livskraft utförs mycket omfattande välfärdsarbete. Att främja välfärd med kultur och idrott ingår i många anställdas arbete och det finns ingen verklig möjlighet att välja en bland dem som skulle svara för koordineringen av kultur- och välfärdsarbetet som helhet. Flera människor har deltagit i planeringen av främjande av kulturell välfärd, var och en med sin egen specialkompetens.

Såsom det konstateras i motionen är det skäl att i Esbo fästa uppmärksamhet vid finansieringen av välfärdsarbetet och dokumenteringen av främjande av kulturell välfärd i verksamhetsplanerna och strategierna, när det gäller stadens egen verksamhet. Berättelsen om Esbo ställer upp mål på stadsnivå och i fråga om främjande av kulturell välfärd fastställs i programmet KulturEsbo 2030, som fullmäktige godkände 24.1.2022, åtgärder för att nå målen på ett förvaltningsövergripande sätt.

KulturEsbo 2030 är ett program som drar upp riktlinjer för hela staden ur kulturens och konstens synvinkel. I programmet konstateras bland annat att människornas välfärd och en frisk miljö är en förutsättning för en hållbar ekonomisk tillväxt och ett hållbart samhälle samt för en stabil ekonomi. Genomförandet av målen för hållbar utveckling, det vill säga Agenda 2030, är en betydande del av välfärdsekonomin. Stadens tillväxt ska vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar, minska ojämlikheten och sikta på att öka välfärden för alla människor.

I motionen föreslås att välfärdsverksamheten, som antecknats i stadens verksamhetsplan, även ska skrivas in i budgeten. Målet för finansieringen av främjande av kulturell välfärd ska vara permanent budgetfinansiering. Tjänster som främjar den kulturella välfärden vid resultatenheten för kultur har redan årligen antecknats i budgeten, till exempel senast ibruktagandet av kulturpedagogiska modeller även på andra stadiet och inom småbarnspedagogiken.

Om främjande av hälsa och välfärd föreskrivs i kommunallagen att kommunen ska bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp och observera effekterna av de åtgärder inom den kommunala servicen som sätts in för att svara mot kommuninvånarnas välfärdsbehov. Det ska årligen rapporteras till fullmäktige om invånarnas hälsa och välfärd samt om de åtgärder som vidtagits.

Det är ytterst viktigt att samarbetet mellan kommunerna och välfärdsområdena fungerar, särskilt vid tjänsternas kontaktytor. Kommunen ska lämna sin välfärdsberättelse och välfärdsplan också till välfärdsområdet. I främjandet av välfärd och hälsa samarbetar man och stöder varandra med sin expertis. Minst en gång per fullmäktigeperiod förhandlar välfärdsområdet och kommunen om samarbete, mål och arbetsfördelning som anknyter till skötseln av uppgifterna.

Utarbetandet av en välfärdsberättelse utgör grunden för främjandet av kommuninvånarnas välfärd. Välfärdsberättelsen är ett verktyg för förtroendevalda för beslutsfattandet, resursfördelningen och bedömningen av effektiviteten. Kommunen och välfärdsområdet är jämlika juridiska aktörer och inte underställda varandra.

Med tanke på Esbobornas välfärd är det viktigt att de nuvarande välfungerande verksamhetsmodellerna som främjar kulturell välfärd tryggas. Det är viktigt att koordinera helheten av det välfärdsfrämjande arbete som Esbo stad ansvarar för, såsom att bygga ett fungerande samarbete med välfärdsområdet. Nuvarande anställda vid resultatområdet för livskraft eller resultatenheten för kultur har inte möjlighet att verka som kultur- och välfärdskoordinator.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 7.11.2022 § 329

Förslag

Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Kaisa Alaviiris m.fl. motion 13.6.2022 om en kultur- och välfärdskoordinator som skapar mångsidiga nätverk mellan människor, sammanslutningar, Västra Nylands välfärdsområde och målen i Berättelsen om Esbo samt konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Kulturnämnden 25.10.2022 § 53

Förslag

Kulturdirektör Tommila Susanna

Kulturnämnden föreslår för stadsstyrelsen att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Kaisa Alaviiris m.fl. motion 13.6.2022 om en kultur- och välfärdskoordinator för Esbo stad och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Kulturnämnden:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite Espoon kaupunkiin vastuutetaan kulttuuri- ja hyvinvointikoordinaattori

För kännedom